

RODOLJUB.

Izhaja vsak četrtek ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Deželna zavarovalnica.

V duhovniških časopisih se bere vsak čas, da so napredni poslanci prepričali ustanovitev deželne zavarovalnice. To je laž, ali duhovniški politiki jo pogrevajo vsak čas. Ta laž se čuje na duhovniških shodih, čuje se na prižnici in tudi v spovednici, samo da bi ljudstvo naščuvalo.

Kako stvar v resnici stoji, to se je pokazalo v deželnem zboru kranjskem. Poslanec Božič je stvar sprožil in katoliški poslanec, načelnik kluba klerikalnih poslancev, dež. odbornik Povše jo je pojasnil in dal obrekljivim klerikalcem tako po žnabljih, da si jo bodo zapomnili.

Glasom stenografičnega zapisnika je posl. Božič govoril tako-le:

»Pred nekaj leti pričelo se je bilo prav živahno gibanje v naši deželi in sploh v javnem življenju glede deželne zavarovalnice proti požaru. To jako hvale vredno gibanje je imelo posledico, da se je stavil tu v visoki zbornici predlog, kateremu sem se z vsem prepričanjem pridružil, da naj bi se osnovala na Kranjskem deželna zavarovalnica proti požaru, in v zasedanju l. 1898. je visoki deželni zbor storil soglasni sklep, s katerim se je bilo dalo deželnemu odboru naročilo, da skliče enketo, obstoječo iz zastopnikov dežele in strokovnjakov itd., ki naj natančno preiščejo to zadevo in potem, da se vrše poizvedbe po vseh tistih krajih, kjer so že take zavarovalnice osnovane. Ta sklep je bil soglasno sprejet, in cela zbornica je bila tega mnenja, da je taka zavarovalnica potrebna, zlasti pa mi kmetijski poslanci moramo to zadevo najtopleje priporočati. Vendar je pa po tem sklepu deželnega zbora vsa stvar nekako potihnila. V letnih poročilih za l. 1898, 1899 in 1900 ne najdem nikjer nobene opazke o njej. Ne vem, kaj se je zgodilo v tej zadevi, in ali je sploh deželni odbor kaj ukrenil ali ne, ali se je dotična enketa vršila ali ne, in ali so se sploh izvršile kake poizvedbe. Ta molk zdi se mi zelo sumljiv in to tembolj, ker se bojim, da so tudi gospodje iz tiste strani, ki so svoje dni predlog stavili in s hvale vredno vneto zagovarjali dotični predlog, ki je bil tolike važnosti v življenjski in tudi v politični borbi, v tej dobi nekako prezrli in iz vida pustili. Jaz, ki sem za svojo osebo že od nekdaj bil pristaš deželne zavarovalnice, usojam se pri tej priliki, ker se v letnem poročilu ničesar ne nahaja o izvršitvi dotičnega deželnozbornskega sklepa, gospoda referenta v deželnem odboru vprašati, ali se je o stvari kaj zgodilo, in kako vprašanje stoji, za vsak slučaj pa prosim, da gospodje, ki se za to stvar zanimajo, glasujejo za reso-

lucijo, ki jo bom stavil in ki ima jedini namen, pospešiti to vprašanje. Resolucija se glasi: Deželnemu odboru naroča se, da v prihodnjem zasedanju zanesljivo poroča o uspehih poizvedeb glede osnovanja deželne zavarovalnice proti požaru odnosno, da stavi primerne predloge.«

Na ta poziv je referent posl. Povše odgovoril tako-le:

Ker je dotično vprašanje sproženo, hočem tudi takoj odgovoriti. Če ni deželni odbor izročil visoki zbornici dotičnega zakonskega načrta, da se napravi zadevna zavarovalnica proti požaru, je povod temu to, da je uspeh deželne zavarovalnice najbolje zagotovljen, ako se to stori, kar se je v državnem zboru v prejšnjem in sedanjem zasedanju naglašalo in za kar je vsa nada, da se uresniči, ker se je vlada strogo izjavila v dotičnem zavarovalnem odseku, da hoče ona vse gradivo nabrati, da se napravi državni zakon, okvirni zakon, po katerem bo deželam mogoče napraviti deželne zavarovalnice.

Ta dotični državni zakon bo imel v sebi določilo, da more vsak posestnik primoran biti, da svoja poslopja zavaruje. S tem, da bo vsak primoran se zavarovati, se bo stvar tudi bolj jednakočno razdelila, da bo mogoče, tudi dotične premije nižje postaviti, kakor so danes ter se bo s tem zakonom tudi doseglo to, da se izreče dotičnemu zavarovalnem zavodu monopol. To je edina stvar, edina preporna točka, glede katere še ni prišlo do sporazumljenja. V sedanjem zasedanju je vlada sama to priznala, da bodo le takrat mogli uspevati deželni zavarovalni zavodi, ako bodo imeli koncesijo do monopola. Ako se napravi ta državni zakon, bo prilika, da bo deželni odbor stopil pred visoko zbornico ter ji izročil dotični svoj predlog. Material je nabran, in gospod poslanec Božič se še spominja, in so mu dotični izkazi v mojem referatu na razpolago, da so popisana vsa poslopja naše dežele, da so namreč vsa županstva — izvzemši 6 do 8 malih občin, ki se pozivu niso odzvale — doposlala deželnemu odboru prav natančne izkaze, koliko je hiš, koliko postranskih gospodarskih poslopij, ali so strehe trdo ali mehko krite, kolika je vrednost vsakega poslopja, za koliko je dotično poslopje zavarovano, tako da je ves material podan. To pa odločno v imenu deželnega odbora naglašam, da dokler ne bo prisiljen zakon veljaven, da se bo moral vsak zavarovati, in da se takim deželnim zavarovalnim zavodom da prednost monopola, da ni misliti na uspešno delovanje deželne zavarovalnice, ker bi bil to samo tekmovalen zavod, za deželo pa je potrebna zdrava podlaga, in ker je vladi na tem,

da se stvar hitro dožene, in ker so zlasti gališki poslanci, ki silijo, da se ta zakon napravi ter je sedaj ogromna večina dotičnega zavarovalnega odseka za tak zakon, upati je pri količkaj rednem poslovanju državnega zbora, da bo na jesen zakon sprejet in potem bo v bodočem zasedanju novemu deželnemu zboru mogoče skleniti tak deželni zakon, ki bo ustregel visoki zbornici. (Klic: »Dobro!«)

Iz tega poročila o Božičevem vprašanju in o Povšetovem odgovoru je spoznati, kako grdo so klerikalci napredno stranko obrekovali, ko so trdili, da je napredna stranka prepričala deželno zavarovalnico. Povše je pošteno in po pravici razložil vso stvar. Klerikalci pa se zdaj strašno jeze na njega, da je stvar pošteno pojasnil, bralci pa spoznajo iz deželnozbornske razprave, kako duhovniški časopisi lažejo in obrekujejo.

Politični pregled.

Deželni zbori so večinoma pretrgali svoje zasedanje, samo kranjski deželni zbor še zboruje, ker ta bo koj zdaj vsa opravila dognal. V češkem deželnem zboru so vpeljali sedaj tako volilno pravico, kakor jo imamo na Kranjskem, da volilci več ne volijo volilnih mož, ampak kar naravnost poslance. V Gališkem deželnem zboru so maloruski poslanci na zadnje vendar izgubili potrpežljivost in — izstopili iz dež. zbora, mesto da bi s pestjo vdarili ob mizo in poljskim grofom, škofom in prelatom pokazali zobe.

Vojna v južni Afriki se bo torej nadaljevala. Med Angleži in Buri so tekla dolgo časa pogajanja zaradi miru, a ta pogajanja so se razbila. Hrabri kmetijski Buri so namreč hoteli skleniti mir samo, če Angleška prizna njih popolno neodvisnost, tega pa ošabni Angleži niso hoteli privoliti in zato se bo boj nadaljeval. Zdaj traja vojna že 19. mesecev. Angleže velja vojskovanje na teden 40 milijonov kron, Buri se Angležem na odprtem polju ne morejo zoperstaviti, ali v mali vojni dosegajo Buri vedno novih uspehov in bo Južna Afrika morda še res — grob Angleške.

Dopisi.

Iz ornovrske občine. Sprejmite jedenkrat dopis od nas, da bode svet zvedel, kako se nam v naši gorski vasi godi. Ne čudimo se, da »Rodoljub« prinaša vedno vesti o slabih duhovnih, o dobrih je le malokaterokrat kaj slišati. Nestrpnost do »Rodoljuba« je od klerikalne strani tako velika, da se ne da popisati. Tu Vam hočemo naša dva zaslužna go-

spoda na zasluženem mestu prijaviti, ker to želita sama že več kot pol leta. Mogoče, da se jima s tem kaj prikupimo, ako svetu razširjamo njih slavo in moč. Naša dva maziljenca, Janezek in Pepe, žrtvujeta vse svoje duševne in telesne moči za naš blagor in varujeta svojo čredo pred volkovi, ki v ovčji obleki okrog hodijo, to pa seveda le ob času volitve. Pretečeno jesen za časa volitve državnega poslanca letala sta od hiše do hiše, ljudstvo terorizirala tako, da se je mislilo, da je že sam antekrist javno na svetu nastopil. Na dan volitve pazila sta s svojimi pomagači na svoje zbrane, da niti jednega glasu nista izgubila, pač pa jima je ušla duša neke stare ženice brez posledne tolažbe pred večnega sodnika. Bila je uboga in isti dan tudi ni bilo časa, je obiskati. S tem sta pokazala, da je več vreden jeden glas pri volitvi, kakor pa jedna duša. Nad pol leta sem razlaga naš kaplan na prižnici, s svojimi puhlimi govori le politične reči. Ni je slišati več božje besede. Ni čuda, da se naše pobožno ljudstvo zgraža na takim postopanjem. K zadnji velikonočni spovedi pride k »ta malemu gospodu« osemdesetletni starček. Isti — morete si pač misliti — je vzoren in veren kristjan, on pač ne razume, zakaj bi po sedanjih novih cerkvenih postavah ne smel brati »Rodoljuba« in zakaj bi zaradi tega ne dobil odveze. Kaplan ga nagovarja, naj mu obljubi, da ne bere več »Rodoljuba«, in da mu potem odveže ta veliki smrtni greh. Starček pa mu pravi, da tega mu ne more nikakor obljubiti, ker »Rodoljub« je list, kateri odpira ljudem oči. Nadalje pravi, da odveze ni dobil v svojem življenju kot osemletni otrok in zadnjič kot osemdesetletni starček.

Pred par tedni vršite so se pri nas občinske volitve. Naša dva gostoljubna gospoda lazila sta ves teden okrog volilcev in zmaga jima je bila zagotovljena. Na dan pred volitvijo sta naročila v neki gostilni kar 50 porcij golaža, da bodeta pogostila svoje volilce, a ljudstvo se ni dalo na njih limanice ujeti. Že med volitvijo jo kaplan pobere v dotično gostilno in pravi, da naj golažev napravijo manj kakor polovico naročenih. Previdna gostilničarka pa je rekla, da je sedaj prepozno, ker so naročeni golaži že v ponvi; — no, pa kaj jima to stori, saj lahko zaslužita. Po dokončani volitvi za podobčine pelje svojih 17 mož za pogrjneno mizo in hajd golaže na mizo. Popraševali so se, kdo je ukazal in kdo bo plačal, ko pa pride do ušes Pepetovih, pravi, golaž in pijača je že poravnano. Takoj po obedu odpelje se kaplan iskat novih volilcev. Misli si je, škoda pustiti naročene golaže. Kmalu pripelje še nekaj kimovcev. Njegovo krdelce se je dobro povečalo, a vendar še vse zaman, zmagala je narodna stranka v tretjem razredu popolnoma, in tudi v ostalih dveh razredih ima večino. Le tako naprej zavedni volilci, za jedenkrat smo se pokazali kot samostojno misleči možje. Veliko skrb ima naš Pepe tudi za našo mlekarno in tudi vemo dobro, zakaj ga ta tako peče. Preje je dobival pogosteje putrove štruče, kakor sedaj. Tudi neki kapucin z Reke se je pri zadnjem beračenju jezil čez mlekarno, češ, da se je putrova bira dobro zmanjšala, toda povemo Vam, maziljeni gospodje, da temu, da se bira manjša, niso

vzrok mlekarne, ampak ljudstvo uvideva da poleg mastnih plač, pač ni treba kmetu še posebej vedno s polnimi jerbasi kolin, jajc in masla v farovških kuhinjah stati.

Iberjarec

po milosti »ta malega gospoda«.

Iz gornjegradskega okraja. »Slov. Gospodar« prinaša notico iz Rečice, v kateri se hvali novo politično društvo z uspehom, ki ga je imelo o priliki ustanovnega shoda dne 23. junija na Rečici. Mi pa jim tega uspeha (ne dosti čez 10 udeležencev) nikakor ne zavidamo, kakor tudi politično zrelega (?) ljudstva v lepi Rečici ne, še manj pa priljubljenega predsednika (vele?!) - posestnika Rajnekerja.

Ako se je res oglasil k temu društvu kak vpliven mož, tedaj se čudimo, če takoj zopet ne izstopi, ko izve, kdo je načelnik. Njegova surovost, nezmožnost in posojilniški grehi so vsakomur znani in se je že mnogo o tem pisalo po časopisih. — Vprašali bi le še, kako se vjema to: predsednik polit. društva in pa mož v sodnijski preiskavi? — — No, če je to najboljši izmed vseh 10 udov, potem pa adijo novo društvo! In če »Gospodarjev« dopisun tudi na Rajnekerja razteza politično zrelost, s katero se baha, potem ni vse v redu v njegovih možganih, in treba bo brž v blaznici preskrbeti prostora zanj. — Rajneker — politično zrel, ko še do pred par leti ni vedel, kaj je časopis in sedaj 2 leti iz najslabšega slovenskega časopisa — »Gospodarja« namreč — zajema vso svojo politično vednost? O, jejmine! Mislím, da ste vsi skupaj — zreli. Mogoče, da je Rajneker zato tako politično zrel, ker je v družbi s hlapcem hitel trgati plakate »Slovenskega kmetkega društva«? Navadno ime takih ljudi, ki plakate trgajo raz zidov, je — fakin. Na Rečici je sploh več takih polit. zrelih (?) fakinov. Plakate sta trgala in trgati pustila tudi kons. derehtar, znani pretepač itd.

Plakati za »Slov. kmetko društvo« pa se niso po noči nabijali nego pri belem dnevu. Mogoče, da je vsevedna butica »Gospodarjeva« še tačas od na »kranclariji« nasrkanega alkohola pijana, obračala se po mehkih blazinah. Zato se tudi neumno prerokovanje umazanega »Gospodarja« ni izpolnilo, kajti po dnevi se je vsejalo dobro, plemenito zrnje, in je pri belem dnevu na ustanovnem zboru »Slovenskega kmetkega društva« dne 30. junija 1901 v Kokarjih, kljub nečuvvenega sejanja ljulike po prižnicah, rodilo tisočeren sad, ki bo rastel in se krepčal vedno bolj in bolj v strah »Gospodarjevega« farbanja.

Zborovanje tega društva se je namreč nad vse sijajno obneslo. Ljudstva je bilo okoli 200, čeprav se je raz prižnic (!) ščuvalo in hujskalo, da je groza, in čeravno je fajmošter iz Rečice z znano Lojzo vred napovedal veliko božjo pot k sv. Križu. (Saj je obema silno potrebna.)

Kmetje so za tokrat odložili božjo pot in so raje prišli k prekornisti organizaciji, ter pristopili v to za kmeta najbolj potrebno in najbolj pošteno društvo. Seveda je črna druhal poslala kacih 30 od zadnje volitve znanih katoliških mož, — (kakor jih »Gospodar« imenuje), da bi zborovanje onemogočili, a ti junaki si niso upali dalje, kot do gnoja. Tam so

čakali nekaj časa, potem pa se klaverno razpršili na vse kraje, rekši, da le ni res, kar so duhovniki lagali o tem društvu, kajti kolikor so slišali in videli, je to društvo zares dobro za kmeta, kar se pa o katoliškem polit. društvu žalibog ne more reči. Tam pač kmet nima ničesar opraviti!

Še tisti dan je pristopilo k društvu čez 100 kmetov, sami trezni, vplivni možje, kojim je kmetška korist najbolj na srcu in ki se ne boje zaničevanja stranke, ki je kmetškemu blagru že od nekdanj nasprotna.

Kmet gre na dan, njemu so se odprle oči, on se zaveda, da tista stranka, ki le po časti in oblasti hrepeni, ni prava ljudska stranka in da še nikdar za ljudstvo kaj koristnega storila ni. Ali je mar konsum na Rečici koristen našemu kmetu? Ali znabiti posojilnica ravnotam? O tem slišimo v kratkem kaj več, potem pa žegnani gaspudje lahko sami sedite v katoliškem političnem društvu, ter tam konsumsko in posojilniško žindro prežvekujete.

Časten izid zborovanja, kakor tudi mnogobrojen pristop kmetov, ter v odbor voljeni kremeniti možje so nam porok, da društvo stoji na dobri podlagi, da društva zavednih slovenskih pa tudi katoliških kmetov v gornjegradskem okraju ne popiha nobeden vihar, pa naj pride od koderkoli. Prav od srca želimo sijajen procvit novemu društvu!

Slovenski katoliški kmet s slovenskim katoliškim kmetom!

Iz Kozjega. Z ozirom na dopis iz Kozjega objavljenega v Rodoljubu št. 17 od 2. maja 1901 zahtevamo na podlagi § 19. tiskovnega zakona, da objavite na istem mestu sledeči popravek: Ni res, da plačuje okrajni odbor okrožnemu zdravniku v Kozjem dr. Fr. Jankoviču »v slučajih uboštva« zdravila in ordinacijo.

Res pa je, da dobiva dr. Jankovič za zdravljenje ubogih plačano samo postavno taksirana zdravila, o čem se lahko vsakdo pri okrajnem zastopu prepriča. Za okrajni odbor v Kozjem, dne 1. julija 1901. Tomažič, načelnik; Mihael Horvat, J. Kunej, Jak. Bovha, odborniki.

Rodoljubi!

Pripravljajte se za deželnozbornske volitve.

Vaše geslo bodi: Kmet s kmetom, gospod z gospodom.

Domače in razne novice.

Deželni zbor Kranjski bo prihodnji teden zaključil svoje letošnje zasedanje, ki je tudi zadnje zasedanje v tekoči njegovi šestletni dobi. Kmalu po koncu zasedanja se razpišejo nove volitve.

Županom v Kranju je zopet izvoljen dosedanji dolgoletni in jako zaslužni župan, ces. svetnik Karol Šavnik.

Iz Kostanjevíc se nam poroča: Pri občinskih volitvah je zmagala napredna stranka. Dne 7. julija je bil Globočnik enoglasno voljen županom.

Zarubljenje »Katoliškega doma« se je izvršilo minolo soboto. Pri rubežni so dobili 1440 K gotovega denarja. To kaže, da ima sicer duhovna gospoda de-

nar, ga pa neče plačati. Zarubili so jim tudi zastavo in vso oštarijsko opravilo. Ne bo dolgo, pa bo zapel — boben.

Katoliška žlindra na Vipavskem.

»Slov. Narod« piše: Pred 16. leti stali sta si prvokrat liberalna in klerikalna stranka povodom takratnih državnozbornih volitev v očitnem boju nasproti. Zmagal je bil Obreza zoper dr. Dolenc. Kmalu zatem napravila je bila povodenj v občini Št. Vid velikansko škodo, ter več ali manjporušila, odnosno odnesla skoro vse mline, stope, žage, jezove itd. Dežela in država prihiteli sta bili z znatno podporo nesrečnikom v pomoč, ki je pa svoj blagi namen popolnoma zgrešila, ker so jo vsled nepredvidnosti vlade grabežljive roke delile. Vlada je bila baje poverila razdelitev sedaj že pokoj. župniku Tomažiču in pa takratnemu županu Uršiču, ki se je bil malo prej prelevil iz liberalca v klerikalca zato, da so farovži njegov brinjevec konsumirali, in ki je danes — seveda iz sebičnosti — steber klerikalstva na Vipavskem. Da izve javnost, kako vreden dr. Žlindre je »katoliški« steber petijotar Uršič, objavimo naj sledeče: Uršič bil je ob času omenjene povodnji župan v Št. Vidu, ter mu je povodenj nekoliko vreč moke v mlinu zmožila in mlin z blatom, gromozom onesnažila, vsled česar je tudi on prosil podpore. Vse je pričakovalo, da bo po povodnji prizadeti župan Uršič, ki je tudi podporo prosil, poveril po povodnji neprizadetemu obč. svetovalcu razdelitev podpor, ker vendar ni prav, ako se požrešnega kozla samega v zelnik na pašo pošlje. Toda Uršič ni dal platna in škarij iz rok iz umevnih vzrokov ter je z župnikom Tomažičem podporo tako razdelil, da je dobil on sam t. j. župan Uršič — blizu 700 gld. podpore, dasi je imel iz povodnji direktni dobiček, kajti iz zmočene moke spekel je bil kruh, ki ga je v denar spravil, mlin sam je bil pa v 2 dneh osnažil, da je mogel zopet mleti; in ker so bili vsi ostali mlini 2—3 mesece nerabni, imel je toliko melje, da jo je jedva zmagoval, kar pa ni te čiste, za ljudske koristi požrtvovalne katoliškokonsumarske duše oviralo, da ne bi bila poleg dobička iz obile melje izkoriščevanje prav po židovsko ljudsko nesrečo jemala dvojno merico, dokler niso mogli drugi mlini mleti. Ali to še ni največje zlo, nego vse »krščanstvo« tiči v tem, da je sebi oddelil v družbi z rečenim župnikom nad 50% podpore od cenjene (nefaktične) škode; boljšim klerikalcem naklonil je le 25% podpore od cenjene škode, četudi niso bili najpotrebniši, dočim je najsiromašnejim liberalcem oddelil le po 7 $\frac{1}{2}$ % do 10% podpore od cenjene škode, ali pa celo nič, kar se je nekemu velikemu siromaku zgodilo, ki je potem v svoji ogorčenosti spisal in po pošti odposlal pritožbo »An den Herrn Kaiser von Oesterreich«, ki pa seveda ni na namenjeno mesto prišla. Ako se pomisli, da se pri takih prilikah škoda iz umevnih razlogov najmanj še enkrat tako visoko ceni, vidi se, da je lepi katoliški župan Uršič poskrbel, da mu je bila iz podpor menda polna škoda povrnjena, dočim so dobili nekateri polovico, odnosno $\frac{1}{2}$ povrnjeno, nekateri notorični občinski siromaki, ki se s tedanjim obrtnikom in županom niti iz daljave primerjati ne dajo, pa prav ničesar, mej katerimi poslednjimi se je nahajal tudi revež, kateremu je voda do tal porušila

jedino njegovo premoženje, mlin z 1 tečajem brez stanovanja. Takrat je bil v občini velik vihar in ljudje so Uršiča javno psovali in za njim pljuvali; za božične praznike tistega leta so mu poškodovani siromaki v velikem demonstrativnem sprevodu v znak njegove pohlepnosti odnesli na drogu natakajeno volovsko glavo — in honetni Uršič na vse to ni bil na časti žaljen. Sedaj pa po 16. letih ko reže v Vipavi kruh kazenske pravice njegov osebni in politični prijatelj, znani klerikalni adjunkt Jurij, čuti se nakrat kruto žaljenega, in toži vsakogar, ki mu očita, da je bila razdelitev zadevnih podpor krivična, in da je on sokriv ti krivični razdelbi. »Slov. Narod« ožigosal je bil že l. 1885. podlost Uršičevega početja, in Uršič ga ni tožil. Ker se je sedaj morebiti premislil, in ker je treba take škodljive ljudi pred ljudstvom na čelo užgati, ponovimo tudi mi očitaje, da je bil takratni župan Uršič sokriv krivični razdelbi podpor, in pričakujemo, da tudi nas postavi na zatožno klop.

Marijine družbe — vir krivičnega dohodka. Doslej niso Marijine družbe, ki jih na škofov pritisk ustanavlja duhovščina po celi deželi, imele nobenega družega uspeha, kakor da so mej kmetskim žentvom zarodile neko prevzetnost, ki je vzrok mnogim preprirom. Tudi taka »devica«, ki je že zaslužila kako kolajno za pomnožitev prebivalstva, si domišlja, da je veliko več, kakor še tako pošteno dekle, ki ni pri »Marijini družbi«. Klerikalci vedo sila veliko pripovedovati o verskem namenu teh Marijinih družeb. Resnica pa je, da jim je pri teh družbah ravno toliko za politično agitacijo, kakor za — profit. Doznali smo za slučaje, da so morale neke starejše ženske plačati za sprejem v Marijino družbo kar 10 in 15 gld. To je naravnost nečuveno izkoriščanje revnega ljudstva. Kam pa gre ta denar? Gospod kaplan v Dobrovi pri Ljubljani, povejte vendar, v katero bisago pa se steka denar, ki ga plačujejo do grla v babjeverstvu tičoče device? Pa tudi g. knezoškofa moramo vprašati, ali ve, kako se pleni ubogo ljudstvo in ali se godi to z njegovo vednostjo in z njegovim privoljenjem?

»Znat' se mora«. Klerikalci v Cerkljah na Gorenjskem, ki imajo sedaj tudi občinski odbor v rokah, in katerih duševni voditelj je novomeški profesor Jenko, so bili v velikih skrbeh, kako si pri prihodnjih občinskih volitvah zagotove večino. Ugibali so in računali sem in tja, in naposled srečno iztaknili, kako si zagotove večino; sklenili so imenovati nekaj častnih občanov. Ta svoj sklep so pa tudi koj izvršili. Ljubljanski škof, kanonik Kalan, zmešani filozof dr. Krek in veleugledni kranjski tehant Koblar so bili imenovani za častne občane. Kot taki imajo seveda pravico glasovanja, in umeje se ob sebi, da se bodo te pravice tudi poslužili, saj imajo cerkljanski klerikalci samo z njihovimi glasovi večino v I. volilnem razredu. Da bi imeli ti štirje možje kakih zaslug za Cerklje, tega se seveda ne bo upal trditi niti sam, še vedno ne penzionirani profesor Jenko.

Rim in tržaški škof Šterk. Razni listi poročajo, da je kardinal Rampolla v papeževem imenu pisal tržaškemu škofu Šterku pismo, v katerem mu prav toplo priporoča, naj bo zmernejši v svojem

sovrastvu zoper Italijane. Škof Šterk — pa sovražen Italijanom! Kdor količkaj zasleduje postopanje škofa Šterka, vé, da tega očitaja prav gotovo ni zaslužil, če tudi je suspendiral laškega župnika Jurizzo. Mogoče pa je že, da je dobil kako tako pismo, saj vladajo katoliško cerkev sami Lahi.

Potovalna predavanja iz živinozdravništva bodo letošnjo jesen v radovljiškem okraju naslednje dni: dne 1. septembra v Bohinjski Bistrici, dne 8. septembra v Breznici, dne 15. septembra v Dovjem in dne 22. septembra v Mošnjah.

Nesreča v Gorjah. Umirovljeni mestni tajnik ljubljanski dr. Ivan Jan je z gore Klek pri Gorjah padel v 400 metrov globoko brezno in se ubil.

Za živinorejce. V Rakitniku pri Postojni storila je krava (prvesnica) posestnika Ambroža trojčke-junčike. Trojčki so normalno raščeni, čili in zdravi. Res redek slučaj.

Strele je v ponedeljek popoldne v Sinadoleh pri Senožečah ubila štiri delavce, tri pa je omamila, a tako da bo težko kateri izmed njih okreval. Delavci hoteč se obvarovati dežja so, vzešši kose seboj, iskali zavetja pod nekim hrastom, a trajalo ni dolgo, in strela je udarila v tisti hrast. Večina ponesrečencev je bila oženjena.

Izpred sodišča. Dne 5. t. m. vršila se je v Celju pred okrajnim sodiščem kazenska glavna razprava, pri kateri je nastopil kot tožnik bivši drameljski kaplan g. Antonin Zavadil proti bivšemu svojemu župniku Andreju Podhostniku. Inkrimirane besede so bile: »Veliko se govori, zakaj je g. kaplan proč šel; a jaz vam, farmani, povem, da je bil kaplan Zavadil le 7 let za kaplana, 5 let pa je bil zaprt. Na Piljstanju so mu vse njegovo imetje prodali, tako da je samo suknjico odnesel; na Remšniku ravno tako. Pri Sv. Kunigundi je samo zaradi njega šel gospod župnik v penzijo. Povem vam, da je prišel on sem v Dramlje naravnost iz kajhe. Jaz ne maram tacega pijanca, kateri cele noči po krčmah popiva ter vsaki krajcar tja zanese. Kdor pa hoče še kaj več zvedeti, naj pride v farovž, bom mu tam povedal, kar tukaj ne povem.« Le te besede govoril je župnik dne 19. maja 1901 na prižnici. Izid te kazenske razprave je bil ta, da je g. župnik Andrej Podhostnik izjavil: Jaz Andrej Podhostnik, župnik v Dramljah, obžalujem in prekličem vse tiste žaljive besede, katere sem dne 19. maja 1901 govoril raz prižnico o bivšem drameljskem kaplanu g. Antoninu Zavadilu. Dalje je plačal g. župnik Andrej Podhostnik tudi vse kazensko-pravdne stroške ter 50 kron na korist družbe sv. Cirila in Metoda.

»Kmet z gospodom, gospod s kmetom«. Tako piše mariborsko revče »Naš dom«. Mi pa pravimo, jedino pravo je: »Kmet s kmetom, gospod z gospodom« in naj duhovniki še tako vpijejo, da so te besede hinavske in lažnjive. Kaj hoče kmet z gospodom? Gospod bode kmeta vedno izkoriščeval in ga opeharil, ker je bolj zvit in neodkritosrčen. Kaj hoče gospod s kmetom. Zlorabiti ga hoče v svoje namene posebno hočejo to farovski gospodje kateri kmeta z jedno roko božajo z drugo pa lupijo, da bode

prišel ob vse. Duhovniki se prilizujejo kmetom le zaradi tega, da tem več dobijo od njega. Vera jim je več ali manj deveta briga.

Kmečki apostel. Znani potovalni prefekt mariborski A. P. Korošec se zvija v »Slov. Gospodarju«, ker je napadal na shodu v Slov. Bistrici slov. deželne poslance štajerske in so mu ti sedaj stopili na rep. Fant je mlad, pa bi rad že vse vedel in vse komandiral. Tudi v »Slovincu« se je repenčil nad poslanci. Kmetov ta novi apostel ne bo rešil.

„Naš dom“ je strašno neumen list in nam se smilijo tisti, ki ga berejo. Spodtka se nad tem, da pri otvoritvi »Narodnega doma« v Ljubljani niso povabili kmetov, in da je bil na Kranjskem pri zadnjih državnoborskih volitvah postavljen kandidatom učitelj. »Narodni dom« v Ljubljani je vsakemu kmetu odprt in neštivilnokrat so se že zbrali kmetje v tem domu. Kaj pa naj rečemo zaradi kandidata v V. kuriji na Kranjskem? Vprašamo samo, kdo je večji prijatelj in dobrotnik ljudstva učitelj ali jezični dohtar? In kranjski klerikalci so postavili kandidatom in ga tudi izvolili poslancem jezičnega dohtarja, znanega dr. Šušteršiča, ki ima od žlindre umazane roke, in ki ga tudi imenujejo dr. Žlindra. Pojdi spat »Naš dom«.

Drameljsko tolovajstvo pride spet pred sodišče. Klerikalci so se prezgodaj veselili zaradi izida kazenske razprave o zadevi napada drameljskih pretepačev in jurista Zabukovskega. Obsojeni fant Ribič ni s tem zadovoljen, da bi sam kašo pihal in je takoj imenoval vse svoje sokrivce in tudi tiste, ki so jih naščevali. Govori se, da pridejo prav zanimive stvari na dan in da se bo preiskava spet vršila pri okrožnem sodišču.

Iz Ponikve ob južni železnici. Nekateri možiceljni v naši občini so še vedno nasprotniki »Slov. kmetskega društva« in še vedno raje lazijo za farovškimi gospodi, kakor pa hodijo za zavednimi kmeti. V Luterjah imamo dva taka možiceljna, jeden je »kravji dohtar«, drugi pa je poglavar Luterčanov, visokoučeni potomec slovenskih knezov Kocelov. — Kravji dohtar ali kravji mazač naj bode le miren in pohleven, če ne bomo povedali, kako je brez patenta hrave zdravil. Luterski modrijan naj tudi drži jezik za zobmi ali pa naj hvali Boga, da tudi on ni prišel v kajho, ker si je na klerikalnem shodu v farovžu tudi jezik brusil proti županu in redarju. Kar še ni, se lahko še zgodi in potem bode tudi on šel v luknjo pajčevino ometat. Mož se je menda preobjedel leंबरške, da je tako kunšten.

Na ulici porodila je v Ljubljani minolo soboto ponoči neka delavka in porojenega otroka sama v predpasnik zavitega prinesla na policijo. Porodnico so potem prepeljali v bolnico.

Milijonar v ječi. Nedavno so zaprli na svojem posestvu na Ogerskem bivačega milijonarja Hörandnerja z Dunaja, kateri je hotel podtakniti svojemu nezakonskemu otroku tujega moža, ravnatelja deželne finančne direkcije, Josipa Jankarja za očeta. Sodna obravnava bo te dni na Dunaju.

Osveta matere. Nedavno sta se kopalna dva učenca v Tibru, Romeo di Jano

in Alberto Bello. Pri tej priliki je 14letni Romeo utonil. Neutolažna mati je tožila Bella, češ, da je on kriv dečkove smrti. On je Romea, kateri se je obotavljal, pregovoril, da se je šel kopat. Ko je mati zapazila v sodnijski čakalnici Bella, je skočila k njemu ter ga trikrat sunila z bodalcem, kliknivša: »Mojega sina si oropal življenja, sedaj umri še ti!« Bello je zadobil tri težke rane v trebuh in prsi; prepeljali so ga v bolnico, napadalko pa so zaprli.

Pohabljevanje otrok. Iz Petrograda poročajo, da je našla ondi policija družbo beračev, ki so otroke pohabljali, da so ž njimi uspešnejše beračili. Lopovi so iztaknili nekemu otroku obe očesi in mu odrezali jezik! Ko so nedavno zaprli nekega berača s takim pohabljenim otrokom, se je izvedelo za zločince ter so jih zaprli. Baje so berači pohabili več otrok.

Loterijske srečke.

Gradeo , 6. julija.	8, 11, 18, 28, 53.
Brno , 28. junija.	46, 77, 89, 90, 66.
Dunaj , 8. julija.	59, 80, 79, 6, 85.
Lino , 28. junija.	27, 84, 17, 77, 65.
Praga , 26. junija.	32, 83, 90, 2, 77.
Trst , 28. junija.	27, 84, 17, 77, 65.

Tržne cene v Ljubljani

6. julija 1901.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	16	60	Špeh povejen, kgr.	1	60
Rež, „	14	80	Surovo maslo, „	2	—
Ječmen, „	14	—	Jajce, jedno	—	5
Oves, „	15	60	Mleko, liter	—	20
Ajda, „	13	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso, „	16	80	Telečje „	1	20
Koruza, „	12	80	Svinjsko „	1	60
Krompir, „	3	60	Kostrunovo „	—	74
Leča, lit.	—	20	Piščanec „	1	10
Grah, „	—	32	Golob „	—	40
Fižol „	—	24	Seno, 100 kilo	4	80
Maslo, kgr.	2	40	Slama, „	4	20
Mast, „	1	40	Drva trda, klftr.	7	50
Špeh svež, „	1	28	„ mehka, „	5	50

Več tkalk

za Tirolsko se išče za takojšnji vstop.

Prosilke naj izročijo svoj naslov pravništvu „Slov. Naroda“. (1486—1)

! Veliko denarja!

do 1000 kron na mesec

lahko pošteno zaslužijo osebe vsakterega stanu — (tudi kot postranski zaslužek).

Več se izve pod „Reell 118“ po anononi pisarni E. Kristoffl, Innsbruck. Poštno predalo 36. (847-23)

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodov. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphia. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji ali (1115—4)

Ant. Rebek, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 34.

Izurjenega čevljarskega pomočnika

in učenca

vsprejme

Vincenc Teuž, čevljar v Begunjah (na Gorenjskem).

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovanje.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mostni trg.

Kava (cikorija)

in sladna kava

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

ki se dobi v vseh specerijskih prodajalnicah, in brez katere bi ne smela biti nobena slovenska hiša — je najboljša primes k pravej bobovej kavi, katera jej daje dober okus in lepo barvo! — Kupujte in zahtevajte povesod kavo družbe sv. Cirila in Metoda! ***

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo pisarna: na Kongresnem trgu 14

Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5 %.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Poštna hranilnica ček. št. 849.086. Telefon št. 135.